

Гэлэбэмизэ көмөк

Н. ИМАНГУЛИЈЕВ,
С. М. Киров адына АДУ-нун журналистичина
кафедрасынын баш муаллими

АЛМАН-ФАШИСТ ишгалчыларына гаршы совет халгынын Бөүк Вөтөн муңарибэсинин гэлэбэмизлө баша чатдырылдыгы, Советлэрин зөфөр бажрагынын Берлин үзөриндө далгаланмага башладыгы вахтан ийрми ил кечир. Совет халгы, дүнианын бүтүн төрөгипөрвөр инсанлары Нитлер фашизми үзөриндө тарихи гэлэбэ күнүнү бу ил ийрминчи дөфө гејд едөчөклөр.

Алман-фашист ордулары Совет өлкөси үзөринө гөфлөтөн басгын етдиклери заман империалист чөнаблар һәр јердө бар-бар багырыдылар ки, Совет Иттифагы бу һүчүмө давам кетира билмез, теаликчлө мәһв олар. Муңарибөнин үчүнчү ајы Көббелс сәрәмләјөрөк Берлин радиосу илө билдирмишди ки, «Гызыл Орау мәһв едилмишдир, анчаг руслар инадкарлыг көстөриб буну бојунларына алмаг истөмирлөр». Данимарка—Алманија кино фирмаларындан бири һөмин ил пажызын эввэллериндө чох бөүк һәрч чөкөрөк Нитлерин төнтөнәли шөрәилдө Кремлө дахил оламагы мәрәсимини киноја «чөкмөк» үчүн разылыг алмышды. Алманија, һабелө Гөрби Авропанын фашизм төчәвүзкарлыгына мәһруз галан бүтүн өлкөлөриндө мәтбуат вә радио бар-бар багырырды ки, «Артыг иш битмишдир: Неман илө Саянт океан арасында, Арханһелөк илө Бакы арасында алман көзүнүн ишләдији бүтүн эрази—бизимдир!».

Тарих, совет халгынын өз азадлыг вә истиглалиджетини, октябрын, социализмин бөүк гэлэбэлэрини горулмаг үчүн алардыгы адаләтли муңарибөнин нотичөлөри кимин күчлү вә һаглы олдуғуну, Нитлер һөкүмәт башчыларынын өз һесапларында нечө јанылдыгларыны, сәрәмләдиклэрини бүтүн дунја гаршысында ајдын көстөрдү.

Коммунист Партијасы Вөтөнни мудафиеси һаггында Ленин төһиминө, өз тарихи төчүрүбөсинө архаланараг мүрөккөб шөрәилдө совет халгыны бүтүн имтәһанлардан көчириб тарихи гэлэбәјө чатдырды. Коммунист Партијасынын рөһбөрлик елдији совет халгы, онун рәшадәтли Силаһлы Гүввөлэри Вөтөннимизин азадлыг вә истиглалиджетини горудулар, бүтүн бөшәријәти фашизм өсарәти алгына дүшмөк төһлүкәсиндөн хилас ет-

диләр. Муңарибәдә гэлэбэмиз—совет ичтимал вә дөвләт гурулушунун һөјәтилијини, јенилмәэлијини, совет иттисадијатыннын гүддәтини, халгымизын мәһви-сияси бирлијини бир даһа сүбүт елди. Муңарибәдә гэлэбэмиз—Коммунист Партијасынын јеритдији сijasәтин мудриклијинин, фәһлө синфи илө кәндиллэрин иттифагынын мөһкәмлијинин, чөбһө илө арха арасында, совет халгы илө онун Силаһлы Гүввөлэри арасында полад бирлијин гэлэбәси олду.

Муңарибә илләриндө өлкәмизин бүтүн халглары истөр чөбһөдә, истәрсә дә архада бөүк һүнәр, гочагылыг, Вөтөнә, донма Коммунист Партијасына һөдсиз мөһөбәт вә садағәт нүмүнәлэри көстөрдиләр. Азәрбајчан оғулары дүшмәнә гаршы гочагылыгла вурушараг халгмызын тарихинә әбәди шөһрәт сәһифөлэри јаздылар. Республикамызын сәнајә, нәглијат мүсәсисәлэрини ишчилэри, кәнд тәсәррүфаты зәһмәткешлэри чөчөкүндүз фәдакарлыгла чалышырдылар.

Республиканын пајтахты Бакы муңарибә илләриндә Силаһлы Гүввөләримизин мүһүм төһнизат базаларындан биринә, ордунун чөббөхавасына чеврилмишди. Азәрбајчан зијәлилары—алимләр, мәдәнијјәт, маариф, тибб ишчилэри, әдәбијјат вә иччәсәнәт хадимлэри, јарадычы фикир адамлары дүшмән үзөриндә гэлэбәмиз ишинә јардым етмәк, чөбһәјө һәр чүр хидмәт көстөрмәк үчүн вар гүввөлэри илө чалышмышлар.

Азәрбајчан КП Мәркәзи Комитәси муңарибә илләриндә республиканын бүтүн тәсәррүфат сәһәләриндә ишлэри һәрби гајдада јенидөн гуаркән, иттисади имканлары, зәһмәткешлэрин гүввәсини чөбһәјө јардымы гүввәтләндирмәк үчүн сәфәрбәрлијә аларкан чох мүһүм тәдбирләр һазырлајыб һөјәтә кечирмишдир. Бу тәдбирләрдә халгын гүввәсини, республиканын еһтијатларыны сәфәрбәрлијә алмада мәтбуат да бөүк рол ойнамышдыр. Азәрбајчан КП Мәркәзи Комитәси Вөтөн муңарибәси илләриндә зәһмәткешлэрин чөбһәјө кәмәјини төһкил едөркөн «Коммунист» гәзетинин дә гүввәсиндөн, онун төһкилатчылыг, төблиғәтчылыг вә төһвиғәтчылыг ролундан кениш истифада етмишдир.

Бүтүн мүһарибө дөврүндө гөзөт Коммунист Парти-
ясынын чагырышларыны күтүлгөрө чатдырмыш, чөб-
һөдөки вөзифәт, совет әскәрләринин гәһрәмәндилыгы,
Азәрбајжан оғуларынын, гәрдаш халгларын өвләдлә-
ры илә бирликлә дүшмәнә гәршы нечә мөрдликлә ву-
рушдуглары һаггында мунгәзәм олараг мөгаләләр,
очерклар, хәбарләр дөрч елмишдир. Республиканын сә-
најә сәһәләриндә дәмирлору һәглиҗәти вә Хәзәр кәми-
чиликләриндә ишләрин һәрби гәјдада јенидән гурул-
масына, мүһарибө дөврү планларын мүвәфәғиҗәтлә
јеринә јетирилмәсинә, мүтәрәғи иш үсүлларынын, јени
вәтәнпәрвәрлик һәрәкәтынын јайылмасына көмәк етмәк
үчүн гөзөт чох кениш тәшкилатчылыгы иши апармыш-
дыр.

Мүһарибәнин биринчи ајларында гөзөт УИР(б)П
МК вә ССРИ Халг Комиссарлары Советинин гәрар вә
директивләрини, һәбелә Азәрбајжан К(б)П МК-нын гәрар-
ларыны әсас көтүрәрәк партија, һәмкарлар иттифагы
тәшкилатларынын, тәсәрруфат органларынын диггәтәни
сәнајәнин бүтүн сәһәләриндә ишләри һәрби гәјдада
јенидән гурмаг мәсәләләринә чәб етмиш, нефтчиләрин,
машынтаҗыранларын, јункүл вә јерли сәнајә мүәссисә-
ләри коллективләринин гувәсини сәфәрбәрлиҗә алма-
га чалышмышдыр. Гөзөт өз баш мөгаләләриндә вә ди-
кәр јазыларында кениш изаһ едиб тәкдиллә көстәрир-
ди ки, дүшмәнин һүчүмләринин гәршысына алмаг вә
оңу Вәтән торпагымыздан говуб мәһв етмәк үчүн арха-
да да чөбһә гәјдасы илә ишләмәк, һеч бир сәһәдә
сүр'әти әзифләтмәмәк лазымдыр. Чөбһә илә арха бир-
бириндән арылмашдыр. Коммунист Партијасынын ирә-
ли сүрдүјү «Һәр шеј чөбһә үчүн, һәр шеј гәләбәмиз
үчүн!», «Бүтүн гүвәләриними дүшмәнин дармадағын
едилмәси үчүн сәфәрбәрлиҗә алаг!», «Бүтүн ишләри
һәрби гәјдада јенидән гурмагла чөбһәјә јардымы гүв-
вәтәндирмәк» вә с. шуарлары гөзөт нөмрәдән-нөмрәјә
төкпәр етмиш, һәмән мөвзуларда баш мөгаләләр вер-
миш, вәзифәләри изаһ етмишдир.

Сәнајә вә һәглиҗәт мүәссисәләриндә чалышан их-
тисәсләри фәһләрин чоху мүһарибәнин илк күнләр-
индән әлә силәһ алыб чөбһәјә келмишди. Јерләдә
ишчи гувәси азылг едирди. Коммунист Партијасы—
чөбһәјә кәдәнләри архада әвәз етмәҗи вәчиб вәзифә
кәими ирәли сүрмүшдү. Гөзөт јениҗәтмәләрин, пенсияда
оланларын, евдәр гадышларын истәһсалат сәһәләринә
ишә чәб едилмәси, ихтисас газанмалары вә чөбһәјә
кәдәнләри мүвәфәғиҗәтлә әвәз етмәләри мәсәләләрин
ардыҗылыгыла ишыҗландырымышдыр. Јенә бу дөврдә гөзөт
бир нечә дэзкаһи ишләтмәк, пешәләри әвәз етмәк,
күндәлик истәһсалат нормаларыны 200—300 фәиз
өдәмәк, бир нөвбәдә ики нөвбәнин талшырығыни јеринә
јетирмәк кәими јени вәтәнпәрвәрлик тәшәббусләринин
мејдана кәлмәсинә вә јайылмасына ән јакындан көмәк
елмишдир.

«Коммунист»ин мүһарибә дөврү фәалијәтиндә нефт
сәнајәси мүәссисәләринин чөбһәјә көмәҗи мәсәләләри-
нин ишыҗландырылмасы хуsusиәлә кениш јер тутур.
Гөзөт нефт сәнајәси мүәссисәләринин ишини, нефтчилә-

рин вәтәнпәрвәрлијини, гәһрәмән әмәјини чох мунгә-
зәм ишыҗландырымыш, өз јазылары вә апардығы тәшки-
латчылыгы иши илә м'әдәләрдә јени гујулар газылмасы,
нефт чыхарылмасы вә е'мәли планларынын мүвәфә-
ғиҗәтлә јеринә јетирилмәсинә јардым көстәрмишдир.
Гөзөт өз јазыларында дөнә-дөнә билдирди ки, сајсыз-
һесабыз дөјүш машыналарынын иштирак етдиҗи мотор-
лар мүһарибәсиндә нефт вә нефт мөһәсулары гәлбә
үчүн олдутча бөјүк әһәмијәтә маликдир. Мүһарибәнин
тәрәғдиги чәтинликләри бахмәғарәг нефтчиләр план
вә өлдәчиликләри ләғәзәтлә јеринә јетирилмишдир.
«Нефт сәнајәси дә чөбһәдир, нефтчи дә әскәрдир», «Өл-
кәјә бол јаначаг верәк!», «Нефтин һәр килограммы фа-
низмә сарсыдычы әрбәдир!», «Нефт өлкәнин мүдәғи-
зи сәнакдир», «Јерди вәситәдән, көһнә аваданлыҗдан
истиҗафәд етмәклә дајанан гујулары тәмир едиб ина-
сәлмәли!» вә саир башлығлар алтында вердиҗи јазы-
ларда «Коммунист» нефтчиләри вар гүвәвә илә чөбһәјә
көмәк етмәҗә рујландырымышдыр.

Гөзөт мүһарибә илләриндә нефт сәнајәси мүәссисә-
ләри коллективләри арасында, һәбелә Бақы нефтчиләри
илә Грозны нефтчиләри, Донбас шахҗачылары арасы-
нда социализм јарышышын тәшәббусчүсү олмуш вә сон-
ралар јарышын кениш јайылмасына, јакшы нәтиҗәләр
вәрмәсинә наил олмушдур. Социализм јарышынын кәди-
ши, гәбәҗчы коллективләрин тәчүрбәси гәзетин сәһи-
фәләриндә ардыҗылыгыла ишыҗландырылмышдыр. Ле-
нин, Орчонниҗидә, Арҗом, Әвизәбәв, 26 Бақы комис-
сары адына, Кирзов районларынын мө'дән вә мүәссисә-
ләриндән, нефтаҗыран заводлардан дөрч етдиҗи јазы-
ларда гөзөт нефтчиләри јарышда ирәлидә кетмәҗә, өн-
дәчиликләри мүвәфәғиҗәтлә јеринә јетирмәҗә чагыр-
мышдыр.

«Коммунист»ин чыхышлары тәсәрруфат рәйбәрләр-
инин, јерли партија вә һәмкарлар иттифагы тәшки-
латларынын диггәтәнин мө'дән вә заводларда әмәк тәш-
кәлинин јакшылашдырмаг, сәмәрәксиз дајанмалара јөл
вәрмәмәк, материалла, јаначагла, аваданлыга, електрик
енерҗисинә гәнаәт етмәк кәими муфум мәсәләләрә чәб
етмишдир. Гөзөт рејдләр, јохлама бригадалары тәшкил
етмәклә кәридә галан мө'дән вә мүәссисәләрин ишиндә
олан нөгсанларын ашкара чыхарылмасына вә онларын
арадан гаддырылмасына көмәк елмишдир.

Мүһарибә илләриндә ихтирачылыг вә сәмәрәлән-
дирмә ишләрини кенишләндирмәҗин хуsusиәлә бөјүк
әһәмијәти вар иди. «Коммунист» бу мәсәләјә күндә-
лик диггәт верәрәк јени ихтира вә сәмәрәләндирдиҗи
тәклифләри ләнкитмәдән тәғбир етмәҗә чагырымыш, бу
ишдә зөвифлек көстәрән тәсәрруфат рәйбәрларын тәғ-
ғид етмишдир. Мүһарибә илләриндә гөзөт бу мөвзуда
бир нечә баш мөгалә дә вермишдир. 1941—1945-чи
илләрдә Азәрбајҗанын нефт сәнајәси мүәссисәләриндә
2.200-ә гәдәр сәмәрәләндирдиҗи төклиф вә ихтира тәғ-
бир едилмишди ки, бу да 36 милјон манатдан артыг вә-
саитә, 150 мин тон јаначага вә 4.500 мин киловат-саат
електрик енержисинә гәнаәт етмәҗә имкан вермишди.

«Коммунист»-ин мұнарибә илләриндә чыхан нөмрәләрнин нәзәрдән кечирәркән айдн сурәтдә көрмәк олур ки, гәзет нефт сәнәјеси мүәссисәләринин фәалијјәтини ишығландырмача хуәси дигәт вермиш, ордумузун чәбһәдә газандығы һәр бир гәләбәдән, архада мејдана чыхан һәр бир вәтәнпәрвәрлик тәшәббүсүндән истифадә едәрәк нефтчиләри чәбһәјә јардымы күндән-күнә гүввәтләндирмәјә, нефт чыхарылмасы вә есмалыны артырмаға руһландырмышдыр.

Бөјүк Вәтән мұнарибәси илләриндә республиканын јүнкүл, тохучулуг, јерли, јејинти, консерв сәнәјеси, сәнәт кооперасијасы мүәссисәләринин зәһмәткешләри дә чәбһәјә јардымы гүввәтләндирмәк, чохишләнөн-маллар истәһсалыны артырмағ үчүн бөјүк сәјлә чальшымышлар. Гәзет өз јазылары илә бу сәнәјә сәһәләри коллективләри арасында да социализм јарышынын кеңишләнмәсинә, дөвләт плантарынын вә өйдәчиликләрин мүвәфәғијјәтлә јеринә јетирилмәсинә көмәк етмишдир. В. И. Ленин адына, С. Орчоникидзә адына тохучулуг комбинатларындан, Володарски адына, Әли Вајрамов адына тиккиш фабрикләриндән, ајағтабы фабрикләриндән, Бақы трикотаж комбинатындан, хәз-күрк фабрикисидән, сәнәт кооперасијасы мүәссисәләриндән, консерв заводларындан вә онларча дикәр јүнкүл, јерли сәнәјә мүәссисәләриндән гәзетин дәрч етдији мағаләләр, мәктублар, очерклар, хәбәрләр коллективләри мұнарибә дөврү ташшырышчыларыны мүвәфәғијјәтлә јеринә јетирмәјә руһландырмыш, онларын гүввәсини сәфәрбәрлијә алмышдыр.

Бу сәнәјә сәһәләринин фәалијјәтини ишығлаандыраркән гәзет чохдәзкәһчылығ һәрәкатынын кеңиш јайылмасына, јерли хаммал вә еһтијатлардан максимум дәрәчәдә истифадә едилмәсинә, ишләрин әһәндәр кетмәсинә хуәси дигәт јетирмишдир. Гәзетин мұнарибә илләри әрзиндә чыхан нөмрәләрини вәрәғләркән, Бақы Кировабад, Нуха, Степанакерт, Агдам, Дашкәссә, Губа, Хачмаз, һабелә бир сыра дикәр шәһәр вә районларда олан јерли сәнәјә мүәссисәләри коллективләринин фәалијјәтини даир чохлу јазылар раст кәлмәк олур. Бу јазылар көстәрир ки, «Коммунист» һәмин илләрдә республиканын әсас сәнәјә сәһәләри илә јанашы бу мүәссисәләрин дә ишини изләмин, фабрикләрдә, заводларда, артелләрдә мәһсул истәһсалынын һәр васитә илә артырылмасы, имкан вә еһтијат мәнбәләриндән, ишчи гүввәсиндән там сәмәрәли сурәтдә истифадә едилмәси, јени вәтәнпәрвәрлик тәшәббүсләринин кеңиш јайылмасы үғрунда мұбаризә апармыш, бу сәнәјә сәһәләри зәһмәткешләринин чәбһәјә көмәјинин тәшкислиндә мұһүм рол ојнамышдыр.

Алман-фашист ишғалчыларына гаршы Бөјүк Вәтән мұнарибәсинин гәләбәмизлә баша чатдырылмасында СССР-ин бүтүн гардаш халғлары кими, Азәрбајҗан халғлынын да чох бөјүк көмәји олмушдур. Бу көмәјин тәшкислиндә, зәһмәткешләрин гүввәсини, республиканын бүтүн мадди имканларыны вә еһтијатларыны сәфәрбәрлијә алмағда, кутләләрин вәтәнпәрвәрлик һиссини гүввәтләндирмәк вә тәшәббүскарлығыны артырмағда «Коммунист» гәзети дә Азәрбајҗан партија тәшкислатына јахындан көмәк етмишдир.